

Als we dan toch het natuurgrasveld moeten renoveren, laten we het dan in een keer goed doen. Dat kost net zoveel en je hebt er langer en meer plezier van. Wees niet tevreden met een verbetering maar probeer een reëel doel na te streven. Als dat doel is bereikt kan je pas echt tevreden zijn. Bovenstaand motto zou de drijfveer moeten zijn achter iedere renovatie of aanleg van een natuurgrasveld. Je voorkomt ermee dat je jarenlang moet tobben met extra onderhoud om het veld overeind te houden. Goed beschouwt levert het alleen maar voordeel en een tevreden gebruiker op. Niet dat het droevig gesteld is met de kwaliteit van de Nederlandse voetbalvelden, maar het moment van renoveren is ideaal om een inhaalslag te maken.

Auteur: Martin Heemskerk

In één keer goed!

Uit een inventarisatie van de kwaliteit van natuurgrasvelden (door dit woord te gebruiken weten we in ieder geval zeker dat het hier niet gaat om kunstgras) blijkt dat de kwaliteit over het algemeen redelijk te noemen is. Natuurlijk zijn er uitschieters naar boven en beneden. Je zou kunnen stellen dat de kwaliteit een afspiegeling is van de affiniteit van de beheerder met natuurgras, het beschikbare budget en de mogelijkheden van de bestaande grondslag. Een sportveldbeheerder met affiniteit voor natuurgras weet zijn velden optimaal te laten presteren omdat hij zijn velden kent en goed kan beoordelen wanneer teveel van de velden wordt gevraagd.

Het terugschroeven van het budget voor

sportveldonderhoud heeft niet direct een terugval in kwaliteit tot gevolg. Meestal duurt het enige tijd voordat het achterwege laten van bepaalde werkzaamheden de kwaliteit negatief beïnvloedt. Een halt toeroepen aan terugval is een tijdrovende en energieverslindende bezigheid.

Differentiatie

De verschillende bodems in Nederland maken het noodzakelijk om differentiatie in het onderhoud aan te brengen. Het ene bodemtype maakt het eenvoudiger om de kwaliteit van de velden op peil te houden terwijl andere bodemtypen het een stuk ingewikkelder maken. Het kan zelfs van invloed zijn op de renovatiefrequentie. Wanneer zelfs de affiniteit van de beheerder met voldoende budget en een goede bodem, niet

genoeg is om de gebruikers tevreden te houden dient een renovatie zich aan. Dit is het moment om in kaart te brengen waarover men ontevreden is en wanneer men weer tevreden kan zijn. Het is zaak om hierbij reële doelen te stellen. Facetten die hierbij aan de orde moeten komen zijn; het gebruik, eventuele beperkingen in het onderhoud, samenstelling van het uitgangsmateriaal en het beschikbare budget.

Bespelingintensiteit

Het onderscheid tussen wedstrijdgebruik en trainingsgebruik is vanzelfsprekend, maar wordt er ook onderscheid gemaakt in de bespelingintensiteit? Velden die minder intensief worden gebruikt kunnen het zich misschien veroorloven om rijker en misschien minder

bedrijfszeker te zijn.

Bij een beperking in het onderhoud valt te denken aan bijvoorbeeld het niet kunnen beregenen in Zeeland door brak water of in streken waar 's zomers geregeld een beregeningsverbod geldt.

Door vooraf een monster van de toplaag te steken en dit granulaair te laten analyseren is de samenstelling van de toplaag exact in kaart te brengen. Aan de hand van de analyse kan worden bepaald of het mogelijk is om met verschalen de toplaag aan de norm te laten voldoen. Wanneer dit het geval is kan een inschatting van de speelzekerheid van het veld worden gemaakt. Wat niet wil zeggen dat wanneer bewust wordt afgeweken van de norm er geen goed resultaat kan worden gehaald. Soms laat het uitgangsmateriaal het niet toe, maar het kan ook een bewuste keuze zijn. Zolang er maar vooraf een reële doelstelling is gemaakt.

Het goed renoveren van een veld kost geld, maar er kan net zo eenvoudig een berekening worden gemaakt waaruit blijkt dat het geld oplevert. Na de renovatie zal er mogelijk minder speelschade ontstaan en hoeft er minder te worden bezand en belucht. Zeker is dat het duurder is als de renovatie niet in één keer goed wordt uitgevoerd. Vandaar dat het van belang is om het budget af te stemmen op de uit te voeren bewerkingen en niet andersom. Het is beter om een jaar door te sparen dan om op onderdelen te bezuinigen en daarmee het resultaat in gevaar te brengen.

Het vooraf benoemen van heldere en reële doelen maakt het achteraf beoordelen van het resultaat eenvoudiger. Simpelweg kan een toplaagmonster na de renovatie worden geanalyseerd om vast te stellen in hoeverre de granulaire samenstelling is verbeterd. Een vergelijking met het uitgangsmateriaal van voor de renovatie is snel gemaakt. Ook op andere vlakken kan een verbetering worden bereikt. Te denken valt onder andere aan de hoogteligging, waterhuishouding en grasbestand.

Renovatieplan

Een ander voordeel van het vooraf in kaart te brengen waarover men ontevreden is en wanneer men weer tevreden kan zijn, is dat daaruit een renovatieplan te destilleren is. Door dit plan voor te leggen aan een aantal aannemers worden vergelijkbare prijzen

verkregen en bepaal je zelf welke kwaliteit gewenst is. Op deze manier ben je niet afhankelijk van de visie van de aannemer en is helder waarop de aannemer afgerekend gaat worden.

Wanneer de natuurgrasvelden volgens omschreven wijze in één keer goed worden gerenoveerd wordt een kwalitatieve inhaalslag gemaakt. Daarnaast kan op steun uit onverwachte hoek worden gerekend; het kunstgras. In situaties waar het aantal en type velden niet is afgestemd op het gebruik komt de kwaliteit van het natuurgras in het gedrang. Wanneer op dergelijke sportparken een kunstgrasveld wordt aangelegd leidt dat tot lastverlichting van de natuurgrasvelden met kwaliteitsverbetering tot gevolg.

10.000 voetbalvelden

Naar schatting bevinden zich in Nederland circa 10.000 voetbalvelden. Bij een aanname van een renovatiecyclus van gemiddeld eenmaal per dertig jaar houdt dat in dat jaarlijks ruim driehonderd velden worden gerenoveerd. Daarnaast wordt jaarlijks op ongeveer tachtig sportparken in Nederland een kunstgrasvoetbalveld aangelegd. Als we er vanuit gaan dat de slechtste velden worden gerenoveerd, de renovaties in één keer goed worden uitgevoerd en de kunstgrasvelden grote knelpunten doen oplossen dan moet het met de kwaliteit van de natuurgrasvelden wel goed komen. We kunnen stellen dat het zo slecht nog niet is gesteld met de natuurgrasvelden maar het kan altijd beter. Hoe pakt u uw renovaties aan?

Martin Heemskerk

De auteur Martin Heemskerk heeft onder andere gewerkt bij Arcadis in de aanleg en onderhoud van buitensportaccommodaties. Daarna heeft Heemskerk negen jaar bij ISA Sport gewerkt als adviseur voor de regio Zuidwest Nederland. Tijdens zijn loopbaan heeft hij zich gespecialiseerd in zowel civiele als cultuurtechnische sportconstructies. Zijn voorkeur gaat echter uit naar natuurgras. In het voorjaar van 2006 heeft hij een eigen bedrijf opgericht, genaamd ASC Heemskerk, dat staat voor Adviesbureau voor Sport en Cultuurtechniek. Zijn bedrijf richt zich op sportveldadviesing in de ruimste zin van het woord.